

III. ПРОБЛЕМИ ІНШИХ ГАЛУЗЕЙ ПРАВА

Важинський В. М.

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри права та гуманітарних дисциплін

Івано-Франківської філії Відкритого міжнародного
університету розвитку людини «Україна»

ORCID ID: 00000-0003-4081-2954

DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2023.3-4/175-183>

УДК 342.951

ЕЛЕМЕНТИ МЕХАНІЗМУ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ СУСПІЛЬНИХ (ПУБЛІЧНИХ) ІНТЕРЕСІВ В ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУЦІЙНИХ ІНВЕСТИТОРІВ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню питання виокремлення елементів механізму адміністративно-правової охорони суспільних інтересів в діяльності інституційних інвесторів.

Метою статті є науково обґрунтоване виокремлення елементів механізму адміністративно-правової охорони суспільних (публічних) інтересів в діяльності інституційних інвесторів.

Автор наголошує, що механізм охорони суспільних інтересів не слід ототожнювати з механізмом публічного управління діяльністю інституційних інвесторів, оскільки він повинен охоплювати лише спектр явищ та процесів, що покликані охороняти встановлений правопорядок в цій сфері та реагувати на будь-які посягання на нього з боку різних суб'єктів через неспівпадіння інтересів різних сторін системи публічного управління.

До елементів механізму адміністративно-правової охорони суспільних інтересів в діяльності інституційних інвесторів автор пропонує відносити комплекс певних форм та методів управлінської діяльності, адміністративних інструментів та адміністративних процедур, спрямованих на:

а) запобігання виникненню суперечностей між елементами системи публічного управління діяльністю інституційних інвесторів, які можуть вплинути на суспільні інтереси (у тому числі через вдосконалення регулятивних норм і регулятивних елементів системи публічного управління) громадян-інвесторів;

б) попередження виникнення суперечностей між елементами системи публічного управління, які можуть вплинути (створити ризики чи призвести) до порушення суспільних інтересів (громадян-інвесторів);

в) реагування на суперечності (їх припинення), які виникли між елементами системи публічного управління діяльністю інституційних інвесторів, що призвели до порушення суспільних інтересів громадян-інвесторів;

г) притягнення до юридичної відповідальності за правопорушення, що призвели до порушення суспільних інтересів громадян-інвесторів;

д) відновлення суспільного інтересу, поновлення прав, свобод та законних інтересів громадян – інвесторів.

Ключові слова: інституційний інвестор, охорона суспільного інтересу, механізм, публічне управління.

Постановка проблеми. Адміністративно-правове регулювання і його механізм базується на нормах цієї галузі права та спрямоване на упорядкування управлінських відносин та правоохоронних відносин в галузі публічного управління та створення правових режимів для забезпечення спільних інтересів суспільства і держави, тому слід розглянути розуміння цього терміна та його елементів саме з позицій адміністративного права.

Механізм публічного управління діяльністю інституційних інвесторів в цілях охорони публічного інтересу або механізм охорони суспільних інтересів в діяльності інституційних інвесторів розглядається нами як елемент системи публічного управління діяльністю інституційних інвесторів, що характеризує її ефективність і складається з комплексу форм і методів, за допомогою яких забезпечується управлінський вплив на всіх учасників системи публічного управління з метою усунення суперечностей між їх інтересами (потенційних чи реальних) для забезпечення реалізації і дотримання інтересів (цінностей) суспільства¹.

Тобто вказаний механізм формується й функціонує в межах конкретної системи публічного управління та в межах загального механізму публічного управління діяльністю інституційних інвесторів. Система публічного управління виступає як основа реалізації потенціалу механізму. Адже однією з ознак правовідносин, на відміну від суспільних відносин, є їх охорона державою та правом. Гарантування умов законності і правопорядку означає, що держава охороняє правовідносини, які є у суспільстві.

Аналіз останніх наукових досліджень та публікацій. Питання охорони інтересів інвесторів розглядалися в роботах М. Бліхар, І. Голосніченка, В. Гордеева, О. Звірка, С. Ківалова, В. Колпакова, Ю. Світличної, О. Тихонової, О. Фесен-

ка, Ю. Шемшученка, питанням механізму в адміністративному праві присвячені роботи І. Веремєєнка, В. Галунька, І. Голосніченка, Ю. Гридасова, С. Ківалова, З. Кісіля, В. Колпакова, Н. Нижник, В. Олефіра, В. Олуйка, О. Онищука, М. Пихтіна, В. Середи, Ю. Шемшученка та інших вітчизняних авторів. Водночас питання механізму адміністративно-правової охорони суспільних (публічних) інтересів в діяльності інституційних інвесторів, його елементів та місця в системі публічного управління інвестиційною діяльністю досі залишаються недослідженими.

Метою статті є науково обґрунтоване виокремлення елементів механізму адміністративно-правової охорони суспільних (публічних) інтересів в діяльності інституційних інвесторів.

Виклад матеріалу дослідження та його основні результати. Більшість науковців не розмежовують поняття «система» та «механізм», що часто приводить до їх ототожнення. А тому заслуговує уваги позиція науковців, що дослідження змісту та ролі механізму в процесах управління повинні базуватися на найбільш «жорстко прив'язаному» до системного підходу та категорії «управління», як це пов'язано у визначенні Н. Нижник та О. Машкова, згідно якого механізм державного управління – це складова частина системи управління, що забезпечує вплив на фактори, від стану яких залежить результат діяльності управлінського об'єкта².

Механізм адміністративно-правової охорони будь-якого явища є елементом системи публічного управління (державного регулювання, адміністрування) певного явища і характеризує його з позицій функціонального підходу. Механізм охорони певного явища, певної сфери суспільного життя показує ефективність державної діяльності щодо цього явища чи сфери, тобто в ньому простежу-

¹ В. М. Важинський, Поняття механізму адміністративно-правової охорони суспільних інтересів у діяльності інституційних інвесторів (2021) 3–4 *Вісник кримінального судочинства* 92–99.

² Н. Нижник, О. Машков, Системний підхід в організації державного управління: навчальний посібник (Київ, УАДУ, 1998) 160.

ється праксеологічний аспект діяльності держави (публічного управління). Про механізм охорони слід говорити тоді, коли певні засоби механізму публічного управління показують свою неефективність і є загроза порушення правопорядку в цій сфері через не співпадіння інтересів різних суб'єктів системи, що в свою чергу впливає на суспільні інтереси.

Проте в основному в науковій літературі механізм розглядається як елемент публічного управління, в якому поєднується реалізація різних функцій: регулятивної, охоронної, соціальної тощо. Механізм реалізації виключно охоронної функції щодо інвестиційної діяльності інституційних інвесторів в цілях охорони суспільного інтересу дотепер не розглядались у науці.

Так, наприклад, З. Топорецька до системи публічного управління гральним бізнесом відносить: суб'єкти публічного управління, об'єкти управління, мета та цілі публічного управління, функції публічного управління, механізм публічного управління гральним бізнесом та юридична відповідальність за правопорушення у сфері здійснення діяльності з організації та проведення азартних ігор. У свою чергу механізм публічного управління гральним бізнесом включає в себе форми, методи та засоби публічного управління¹. Проте авторка в системі функцій публічного управління взагалі не виділяє охоронну функцію, фактично відносячи її до діяльності правоохоронних органів. На нашу думку, слід говорити про реалізацію охоронної функції вже на етапі публічного управління певною діяльністю, що в свою чергу має забезпе-

чити реагування на будь-які прояви суперечностей в системі, у тому числі на етапі, коли ще немає порушень суспільних інтересів².

Будь-які механізми управління передбачають певний зміст, який визначається способом дій щодо об'єкта впливу. Способи реалізуються через певні алгоритми та процедури дій. Різниця полягає насамперед як у суб'єктах, так і у об'єктах впливу, що зумовлює в подальшому суттєві відмінності у формах, способах і методах дій (впливу)³.

Тобто механізм управління є складовою і при цьому активною частиною системи управління, механізмом управління у найбільш загальному вигляді повинен розглядатись як сукупність системних елементів, тісно пов'язаних між собою, при дії на один чи декілька із яких відбувається певне функціонування чи зміна інших елементів системи, які викликають, у свою чергу, потрібні процеси в об'єктах управління. Категорія «механізм управління у такому аспекті відіграє, з одного боку, роль деякого засобу пізнання (понятійного, модельного тощо) того, що об'єктивно відбувається між суб'єктом та об'єктом, з іншого – є певною спробою моделювання (синтезу) зазначених процесів. Останнє є визначальним для галузі наук державного управління, особливо за потреб розробки та дослідження інструментальних методів та засобів управлінського впливу суб'єкта на об'єкт. Механізм адміністративно-правової охорони суспільних інтересів в діяльності інституційних інвесторів покликаний усунути будь-які ризики, суперечності, прогалини у функціонуванні системи публічного управ-

¹ З М Топорецька, Публічне управління гральним бізнесом та лотерейною діяльністю і протидія злочинам, пов'язаним з ними: теорія та практика: монографія (Київ, Алерта, 2022) 424.

² М А Погорецький, Проблеми профілактики економічних злочинів (1999) *Проблеми боротьби зі злочинністю у сфері економічної діяльності*: матеріали міжн. наук.-практ. конф. (м. Харків, 15–16 груд. 1998 р.) 194–197; М А Погорецький, Питання запобігання службовим злочинам у сфері господарчої діяльності оперативно-розшуковими заходами. *Проблеми запобігання службовим злочинам у сфері господарчої діяльності*: матеріали наук.-практ. семінару (Харків, 9 листоп. 2004 р.) 147–149; М А Погорецький, О Є Користін, Оперативно-розшукова профілактика у системі заходів попередження відмивання коштів в Україні (2009) 15–16 *Державна безпека України*: наук.-практ. зб. НАН України і СБ України 95–99.

³ І А Грицяк (за ред.), Реформа публічного управління в Україні: виклики, стратегії, майбутнє: монографія (Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, К.І.С., 2009) 240.

ління та механізму публічного управління, які можуть вплинути на публічні інтереси.

Слід погодитись з Ю. Королюком, що механізм управління є складовою системи публічного управління, що відповідає за взаємозв'язок суб'єкта та об'єкта, охоплює існуючі (у т. ч. штучно створені) між ними об'єктивні сутності, закономірності, взаємозв'язки тощо, які у протидії чи за підтримки зовнішнього середовища, шляхом використання наявної ресурсної бази можуть сприяти встановленню цільового стану об'єкта, характеризуються властивістю детермінізму та можливістю багаторазового використання в інтересах управління¹.

Таким чином адміністративно-правова охорона, адміністративно-правове регулювання та публічне управління є різними явищами, хоч і достатньо спорідненими.

Так, термін «адміністративно-правове регулювання» можна розглядати як в широкому так і у вузькому розумінні. Широке розуміння цього явища дає підстави формулювати це поняття як механізм адміністративно-правового регулювання, яким цілком поглинається засоби не тільки правового регулювання, але й правової охорони і правового виховання. Вузьке значення механізму правового регулювання спирається на теорію функцій права і може розглядатися як механізм реалізації окремої функції адміністративного права – функції регулювання. Тоді закономірно можемо виділяти іншу функцію адміністративного права – функцію адміністративно-правової охорони і, що природно, виділяти її механізм².

Так само як і в механізмі адміністративно-правового регулювання, в механізмі адміністративно-правової охорони його елементами є відповідні засоби, однак у цьому випадку це засоби пра-

вової охорони. Причому елементами механізму адміністративно-правової охорони є майже ті самі засоби, що беруть участь в регулюванні, але мова йде саме про правоохоронні елементи, куди можна віднести правоохоронні норми права, правоохоронні правові відносини, правоохоронні акти реалізації норм. Крім того, в механізм адміністративно-правової охорони мають бути включені і правові відносини матеріального змісту, які забезпечують правопорядок. Вони можуть бути не обов'язково адміністративно-правовими. Це можуть бути відносини, врегульовані нормами інших галузей права, так, наприклад, основні права і свободи людини визначено в конституційному праві. Правові засади охорони договірних відносин врегульовано нормами цивільного чи господарського права. Тому важливо визначити не лише адміністративно-правоохоронні норми, але й правовідносини і акти реалізації норм. Звісно, що норми права в даному випадку є правоохоронними. В той же час для механізму правової охорони важливо встановити не тільки правовідносини правоохоронні, але й матеріальні правовідносини, тобто відносини, які належить охороняти. А це досить широкий масив правовідносин, які регулюються різноманітними нормами.

В адміністративно-правовому механізмі правової охорони в якості елементу мають розглядатися і власне адміністративно-правові правоохоронні відносини. Ці відносини виникають між різними суб'єктами, однак найголовнішими серед них є особи, які вчиняють або вчинили правопорушення і державні (у тому числі правоохоронні) органи та суди, які своїми діями захищають від їхніх протиправних посягань відносини у нашому випадку у сфері охорони суспільного інтересу в діяльності інституційних інвесторів. При цьому, в цілому охорону сус-

¹ Ю Г Королюк, До питань сутності та співвідношення понять «механізм» і механізм управління» в галузі науки «державне управління» (2011) 7 *Інвестиції: практика та досвід* 80–84.

² Н І Золотарьова, Адміністративна діяльність правоохоронних органів у механізмі правової охорони навколишнього природного середовища (2013) 1 *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Політологія. Соціологія. Право 101–104.

пільного інтересу забезпечують не лише охоронні норми, але й регулятивні, які забезпечують правопорядок у певній сфері суспільних відносин. Відповідно в цілому охорону суспільного інтересу в діяльності інституційних інвесторів забезпечують не лише правоохоронні органи, але й ряд органів державної влади, які реагують на певні суперечності в системі і усувають їх, тим самим запобігаючи ризикам вчинення певних правопорушень.

Правоохоронні органи в свою чергу вступають в цей процес зазвичай тоді, коли є ризик посягання на встановлений правопорядок, тобто ризик вчинення певного правопорушення, але саме правопорушення не обов'язково вчиняється. Зазвичай всі державні органи реалізуючи правоохоронну функцію, діють у співпраці. Наприклад, виявлено певні вразливі місця правового регулювання, недоліки в реалізації регулятивної, контрольної функції тощо, які необхідно усунути з метою запобігання їх використання для вчинення правопорушень. Тоді завдання всіх органів державної влади полягає у ефективній співпраці з метою запобігання використанню таких можливостей в протиправній діяльності, тобто мова йде про заходи загальної профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання правопорушенням. Також можливий варіант, коли в рамках реалізації регулятивної чи контрольної функцій органи виконавчої влади виявляють недоліки в роботі певного суб'єкта – інституційного інвестора, які несуть ризики вчинення правопорушень щодо інвесторів. Тоді ці органи можуть самостійно вжити заходів для їх усунення шляхом видання актів індивідуальної дії. Якщо ж органи виконавчої влади виявляють правопорушення, вони можуть звернутись до правоохоронних органів для вжиття заходів реагування на такі правопорушення. Також можлива ситуація, коли державні

органи притягують інституційного інвестора певного виду відповідальності, щоб попередити вчинення більш серйозного правопорушення (наприклад, кримінального правопорушення). Тоді зазвичай органи державного регулювання певної сфери діють у співпраці з оперативними чи слідчими підрозділами правоохоронних органів рамках протидії злочинам певного виду оперативно-розшуковими чи слідчими підрозділами правоохоронних органів¹.

Проте часто науковці розглядають цю діяльність відособлено. Науковці адміністративного, господарського, цивільного права окремо вивчають особливості певної діяльності з різних аспектів. В свою чергу науковці в галузі кримінального права, процесу, оперативно-розшукової діяльності, кримінології говорять про заходи запобігання та протидії кримінальним правопорушенням в тій же сфері. Але допоки немає досліджень, які б розглядали діяльність інституційних інвесторів з позицій комплексної охорони суспільного інтересу усіма державними інституціями за єдиною метою та єдиним механізмом. Саме тому вкрай важливим є розроблення комплексної моделі охорони суспільного інтересу в діяльності всіх державних органів. Таким чином, на нашу думку, в контексті охорони суспільного інтересу в діяльності інституційного інвестора слід говорити про дві основні групи засобів охорони суспільного інтересу (запобігання і протидії його порушенням): адміністративно-правові та кримінально-правові засоби. При цьому, адміністративно-правові засоби часто є методами попередження вчинення кримінальних правопорушень, а отже засобами запобігання більш серйозних суспільно-небезпечних діянь, що посягають на публічні інтереси громадян-інвесторів.

Правоохоронні органи в механізмі адміністративно-правової охорони суспіль-

¹ М А Погорецький, Питання попередження службових злочинів у сфері господарської діяльності оперативно-розшуковими заходами. *Проблеми запобігання службовим злочинам у сфері господарської діяльності: матеріали наук.-практ. семінару* (м. Харків, 9 листоп. 2004 р.) (Київ, Юрінком Інтер, 2005) 147–149; М А Погорецький, О Є Користін, Оперативно-розшукова профілактика у системі заходів попередження відмивання коштів в Україні (2009) 15–16 *Державна безпека України: наук.-практ. зб. НАН України і СБ України* 95–99.

ного інтересу в діяльності інституційних інвесторів також є носіями повноважень, тобто прав і обов'язків у відносинах правоохорони¹. Насамперед вони реагують на можливе виникнення правопорушень, здійснюючи загальну профілактичну роботу (роз'яснювальну роботу, співпрацю зі ЗМІ, іншими державними органами) та індивідуальну профілактичну роботу щодо можливих правопорушників². При цьому в профілактичній роботі вони активно співпрацюють з уповноваженими державними органами у сфері публічного управління сферою діяльності інституційних інвесторів³. Проте основна діяльність правоохоронних органів здійснюється у разі вчинення серйозних правопорушень сфері діяльності інституційних інвесторів, які посягають на встановлений правопорядок і суттєво впливають на суспільний інтерес. Насамперед мова йде про вчинення кримінальних правопорушень інституційними інвесторами: шахрайств щодо інвесторів, легалізації коштів, отриманих злочинним шляхом через інституційних інвесторів та багатьох інших. При цьому вони застосовують відповідні форми і методи адміністративної діяльності та оперативно-розшукової, кримінально-процесуальної діяльності з метою недопущення правопорушень з боку як окремих осіб, так і організацій⁴.

Враховуючи викладене вище, до елементів механізму адміністративно-правової охорони суспільних інтересів в діяльності інституційних інвесторів пропонуємо відносити комплекс певних форм та методів управлінської діяльності, адміністративних інструментів

та адміністративних процедур, спрямованих на:

а) запобігання виникненню суперечностей між елементами системи публічного управління діяльністю інституційних інвесторів, які можуть вплинути на суспільні інтереси (у тому числі через вдосконалення регулятивних норм і регулятивних елементів системи публічного управління) громадян-інвесторів;

б) попередження виникнення суперечностей між елементами системи публічного управління, які можуть вплинути (створити ризики чи призвести) до порушення суспільних інтересів (громадян-інвесторів);

в) реагування на суперечності (їх припинення), які виникли між елементами системи публічного управління діяльністю інституційних інвесторів, що призвели до порушення суспільних інтересів громадян-інвесторів;

г) притягнення до юридичної відповідальності за правопорушення, що призвели до порушення суспільних інтересів громадян-інвесторів;

д) відновлення суспільного інтересу, поновлення прав, свобод та законних інтересів громадян – інвесторів.

Оскільки механізм охорони суспільних інтересів в діяльності інституційних інвесторів розглядається нами як елемент системи публічного управління діяльністю інституційних інвесторів, йому притаманні лише окремі форми, методи управлінської діяльності та застосування лише окремих інструментів та процедур, зокрема, такими інструментами можуть бути видання нормативно-правових актів, адміністративних актів⁵ та вчинення

¹ Д І Голосніченко, Теорія повноважень: вітчизняний та зарубіжний досвід їх формування (Київ, Видавця Г. А. М., 2009) 356.

² З М Топорецька, Оперативно-розшукова профілактика злочинів, пов'язаних з гральним бізнесом. Шляхи реформування кримінальної поліції: *вітчизняний та зарубіжний досвід*: матеріали міжнар. наук.-практ. круглого столу (Київ, 18 лют. 2022 р.) (Київ, Нац. акад. внутр. справ, 2022) 181–185.

³ М Погорєцький, В Шеломенцев, Взаємовідносини держави, суспільства і злочинності: боротьба чи протидія? (2010) 9 (111) *Вісник прокуратури* 36–42.

⁴ М А Погорєцький, Підвищення ефективності протидії злочинності. *Правові засади підвищення ефективності боротьби зі злочинністю*: матеріали наук.-практ. конф. / редкол.: В І Борисов та ін. (Харків, Право, 2008) 98–101.

⁵ Н Александрова (за загред. В Авер'янова), *Класифікація правових актів управління. Державне управління адміністративно-правовою теорією та практики* (Київ, Факт, 2003) 151; В Тимошук, *Адміністративні акти: процедура прийняття та припинення дії* (Київ, Конус-Ю, 2010) 25; О Мандюк, *Індивідуальні адміністративні акти: теорія і практика застосування* (дис. ... канд. юрид. наук, 12.00.07. Львів, 2017) 93–94.

фактичних дій. Адміністративні договори, плани, адміністративний розсуд, електронне урядування є інструментами регулювання діяльності, а не охорони. Щодо адміністративних процедур, сюди можемо віднести інспекційні та притягнення до адміністративної відповідальності¹. Реєстраційні та дозвольні процедури чи інші процедури за заявою фізичної особи є процедурами регулятивної діяльності, але не виключено, що вони можуть сприяти і запобіганню певним правопорушенням чи порушенням суспільного інтересу в діяльності інституційних інвесторів.

Висновки. Механізм охорони суспільних інтересів в діяльності інституційних інвесторів є елементом системи публічного управління діяльністю інституційних інвесторів (як елемент механізму публічного управління), що характеризує її ефективність і складається з комплексу форм та методів управлінської діяльності, адміністративних інструментів та процедур, за допомогою яких забезпечується управлінський вплив на діяльність інституційних інвесторів для забезпечення усунення суперечностей між інтересами інституційних інвесторів, держави (у разі якщо інтереси держави не співпадають з інтересами суспільства) та суспільства (в тому числі пошуку балансу, компромісу між різними інтересами) задля забезпечення правопорядку в сфері інституційного інвесту-

вання, а також попередження та протидію будь-якому протиправному впливу на встановлений правопорядок (порушення суспільних інтересів). Тобто вказаний механізм формується й функціонує в межах конкретної системи. Система публічного управління виступає як основа реалізації потенціалу механізму.

У такому тлумаченні функціонування системи управління поняттям механізму відводиться роль охоплення певних взаємозв'язків, суперечностей, ризиків, протидій тощо між інтересами інституційних інвесторів, суспільства та держави, їх своєчасного виявлення та реагування на них доступними нормами, принципами, інститутами, формами, методами і засобами тощо задля забезпечення правопорядку в сфері інституційного інвестування (пошуку балансу інтересів суспільства, держави та бізнесу), а також попередження та протидію будь-якому протиправному впливу на встановлений правопорядок.

Механізм охорони суспільних інтересів не слід ототожнювати з механізмом публічного управління діяльністю інституційних інвесторів, оскільки він повинен охоплювати лише спектр явищ та процесів, що покликані охороняти встановлений правопорядок в цій сфері та реагувати на будь-які посягання на нього з боку різних суб'єктів через неспівпадіння інтересів різних сторін системи публічного управління.

REFERENCES

BIBLIOGRAPHY

ARTICLES

1. Korolyuk YU H, Do pytan sutnosti ta spivvidnoshennya ponyat «mekhanizm» i mekhanizm upravlinnya» v haluzi nauky «derzhavne upravlinnya» [On issues of the essence and relationship of the concepts «mechanism» and «management mechanism» in the field of science «public administration»] (2011) 7 *Investytsiyyi: praktyka ta dosvid* 80–84 [in Ukrainian].

2. Pohoretskyi M, Shelomentsev V, Vzayemovidnosyny derzhavy, suspilstva i zlochynnosti: borotba chy protydiya? [Interrelationships between the state, society and crime: struggle or counteraction?] (2010) 9 (111) *Visnyk prokuratury* 36–42 [in Ukrainian].

¹ В Тимошук, *Адміністративна процедура та адміністративні послуги. Зарубіжний досвід і пропозиції для України* (Київ, Факт, 2003) 496; І Бойко, О Зима, О Соловйова, *Адміністративна процедура: конспект лекцій* (за заг. ред. І. Бойко) (Харків, Право, 2017) 132; С Овчарук, *Адміністративні процедури в умовах формування правової держави: проблеми теорії та практики реалізації* (Київ, 2014) 355; О Миколенко, *Теорія адміністративного процедурного права* (Харків: Бурун Книга, 2010) 336.

3. Pohoretskyi M A, Korystin O Ye, *Operativno-rozshukova profilaktyka u systemi zakhodiv poperedzhennia vidmyvannia koshtiv v Ukraini* [Operational investigative prevention in the system of measures to prevent money laundering in Ukraine] (2009) 15–16 *Derzhavna bezpeka Ukrainy* 95–99 [in Ukrainian].
4. Vazhynskyi V M, Ponyattia mekhanizmu administrativno-pravovoyi okhorony suspilnykh interesiv u diyalnosti instytutynnykh investoriv [The concept of the mechanism of administrative and legal protection of public interests in the activities of institutional investors] (2021) 3–4 *Visnyk kryminalnoho sudochynstva* 92–99 [in Ukrainian].
5. Zolotarova N I, Administrativna diyalnist pravookhoronnykh orhaniv u mekhanizmi pravovoyi okhorony navkolyshnoho pryrodnoho seredovyshcha [Administrative activity of law enforcement agencies in the mechanism of legal protection of the natural environment] (2013) 1 *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy «Kyivskyy politekhnichnyy instytut». Politolohiya. Sotsiolohiya. Pravo* 101–104 [in Ukrainian].

AUTHORED BOOKS

6. Aleksandrova N, (za zah. red. V. Averyanova) *Klasyfikatsiya pravovykh aktiv upravlinnya. Derzhavne upravlinnya administrativno-pravovoyi teorii ta praktyky* [Classification of legal acts of management. State Administration of Administrative and Legal Theory and Practice] (Kyiv: Fakt, 2003) 151 [in Ukrainian].
7. Boyko I, Zyma O, Solovyova O, *Administrativna protsedura: konspekt lektsiy* [administrative procedure: a summary of lectures] (za zah. red. I. Boyko) (Kharkiv: Pravo, 2017) 132 [in Ukrainian].
8. Holosnichenko D I, *Teoriya povnovazhen: vitchyznyany ta zarubizhnyy dosvid yikh formuvannya* [The theory of powers: domestic and foreign experience of their formation] (K., Vydavets' H.A.M., 2009) 356 [in Ukrainian].
9. Hrytsyak I A (za red.), *Reforma publichnoho upravlinnya v Ukraini: vyklyky, stratehiyi, maybutnye* [Public administration reform in Ukraine: challenges, strategies, future] monohrafiya (Nats.akad. derzh.upr. pry Prezydentovi Ukrainy. K.: K.I.S., 2009) 240 [in Ukrainian].
10. Mykolenko O, *Teoriya administrativnoho protsedurnoho prava* [Theory of Administrative Procedural Law] (Kharkiv, Burun Knyha, 2010) 336 [in Ukrainian].
11. Nyzhnyk N, Mashkov O, *Systemnyy pidkhid v orhanizatsiyi derzhavnoho upravlinnya* [Systematic approach in the organization of public administration] (K., UADU, 1998) 160 [in Ukrainian].
12. Ovcharuk S, *Administrativni protsedury v umovakh formuvannya pravovoyi derzhavy: problemy teorii ta praktyky realizatsiyi* [Administrative procedures in the conditions of the formation of the rule of law: problems of theory and practice of implementation] (Kyiv, 2014) 355 [in Ukrainian].
13. Toporetska Z M, *Publichne upravlinnya hralnym biznesom ta lotereynoyu diyalnistyu i protydiya zlochynam, pov'yazanyim z nymy: teoriya ta praktyka* [Public management of gambling business and lottery activities and combating crimes related to them: theory and practice] monohrafiya (Kyiv, Alerta, 2022) 424 [in Ukrainian].
14. Tymoshchuk V, *Administrativni akty: protsedura pryynyattya ta prypynennya diyi* [Administrative Acts: Procedure for Adoption and Termination] (Kyiv: Konus-YU, 2010) 25 [in Ukrainian].
15. Tymoshchuk V, *Administrativna protsedura ta administrativni posluhy. Zarubizhnyy dosvid i propozyitsiyi dlya Ukrainy* [Administrative procedure and administrative services. Foreign experience and proposals for Ukraine] (Kyiv, Fakt, 2003) 496 [in Ukrainian].

CONFERENCE PAPERS

16. Pohoretskyi M A, *Pidvyshchennya efektyvnosti protydiyi zlochynnosti* [Increasing the effectiveness of combating crime Legal principles of increasing the effectiveness of combating crime:] *Pravovi zasady pidvyshchennya efektyvnosti borot'by zi zlochynnistyu: materialy nauk. – prakt. konf.* (Red. kol.: V.I. Borysov ta in. Kharkiv, Pravo, 2008) 98–101 [in Ukrainian].
17. Pohoretskyi M A, *Pytannya poperedzhennya sluzhbovykh zlochyniv u sferi hospodars'koyi diyal'nosti operativno-rozshukovymy zakhodamy* [The problem of prevention of official crimes in the sphere of economic activity by operative and investigative measures] *Problemy zapobihannya sluzhbovym zlochynam u sferi hospodars'koyi diyal'nosti: materialy nauk. – prakt. seminaru* (m. Kharkiv, 9 lystop. 2004 r.) (Redkol.: V.V. Stashys (holov. red.) ta in. Kyiv, Yurinkom Inter, 2005) 147–149 [in Ukrainian].
18. Pohoretskyi M A, *Pytannya zapobihannya sluzhbovym zlochynam u sferi hospodarchoyi diyal'nosti operativno-rozshukovymy zakhodamy* [The issue of prevention of official crimes in the field of economic activity by operative and investigative measures.] *Problemy zapobihannya sluzhbovym zlochynam u sferi hospodarchoyi diyal'nosti: materialy nauk. – prakt. seminaru* (Kharkiv, 9 lystop. 2004 r.) 147–149 [in Ukrainian].
19. Pohoretskyi M A, *Problemy profilaktyky ekonomichnykh zlochyniv* [Problems of Economic Crime Prevention] *Problemy borotby zi zlochynnistyu u sferi ekonomichnoi diialnosti: materialy mizhn. nauk. – prakt. konf.* (m. Kharkiv, 15–16 hrud. 1998 r.) 194–197 [in Ukrainian].

20. Toporetska Z M, Operativno-rozshukova profilaktyka zlochyniv, pov'yazanykh z hralnym biznesom [Operative and investigative prevention of crimes related to the gambling business] *Shlyakhy reformuvannya kryminal'noyi polityky: vitchyznyany ta zarubizhnyy dosvid: materialy Mizhnar. nauk. – prakt. kruhloho stolu* (Kyiv, 18 lyut. 2022 r.). (Kyiv, Nats. akad. vnutr. sprav, 2022) 181–185 [in Ukrainian].

DISSERTATION

21. Mandyuk O, Indyvidualni administratyvni akty: teoriya i praktyka zastosuvannya [Individual administrative acts: theory and practice of application] (dys... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Lviv, 2017) 93–94 [in Ukrainian].

Vazhynskyi V. M.,

Candidate of Law (PhD),

Associate Professor of the Department
of Law and Humanities

Ivano-Frankivsk branch of Open International
University of Human Development «Ukraine»

ORCID ID: 00000-0003-4081-2954

DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2023.3-4/175-183>

УДК 342.951

ELEMENTS OF THE MECHANISM OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL PROTECTION OF SOCIAL (PUBLIC) INTERESTS IN THE ACTIVITIES OF INSTITUTIONAL INVESTORS

Abstract. *The article is devoted to the study of distinguishing the elements of the mechanism of administrative and legal protection of public interests in the activities of institutional investors.*

The purpose of the article is scientifically based identification of the elements of the mechanism of administrative and legal protection of public (public) interests in the activities of institutional investors.

The author emphasizes that the mechanism of protection of public interests should not be identified with the mechanism of public management of the activities of institutional investors since it should cover only the spectrum of phenomena and processes designed to protect the established legal order in this area and respond to any encroachments on it by various sub-entities due to the mismatch of interests of different parties of the public administration system.

To the elements of the mechanism of administrative and legal protection of public interests in the activities of institutional investors, the author proposes to include a complex of specific forms and methods of management activity, administrative tools, and administrative procedures aimed at:

a) preventing the emergence of contradictions between the elements of the public management system of the activities of institutional investors, which may affect the public interests (including through the improvement of regulatory norms and regulatory aspects of the general management system) of citizen-investors;

b) prevention of contradictions between the elements of the public administration system, which may affect (create risks or lead to) violation of public interests (citizen-investors);

c) response to contradictions (their termination) that arose between the elements of the system of public management of the activities of institutional investors, which led to a violation of the public interests of citizen-investors;

d) bringing to legal responsibility for offenses that led to the violation of the public interests of citizen-investors;

e) restoration of public interest, rights, freedoms, and legitimate interests of citizen investors.

Key words: *institutional investor, protection of public interest, mechanism, public administration.*